

METK

Centre of Estonian
Rural Research
and Knowledge

Andres Mäe

Taimkaitseosakond

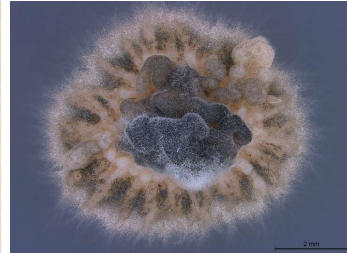
Resistentsuse ohud teraviljahaiguste tõrjes

[Fungitsiiditundlikkus helelaiksuse tekitaja Eesti populatsioonis]

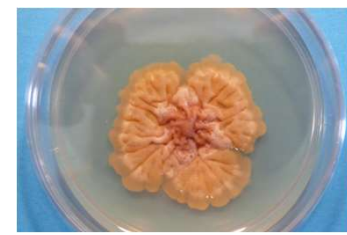
09.10.2025, Tartu

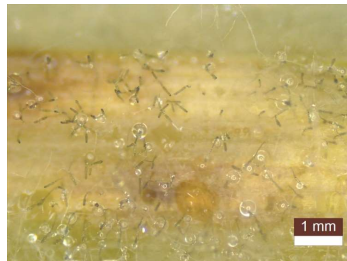
Fungitsiidi tundlikkust analüüsitakse kolme patogeeni populatsioonis.

*Zymoseptoria
tritici*

*Ramularia
collo-cygni*

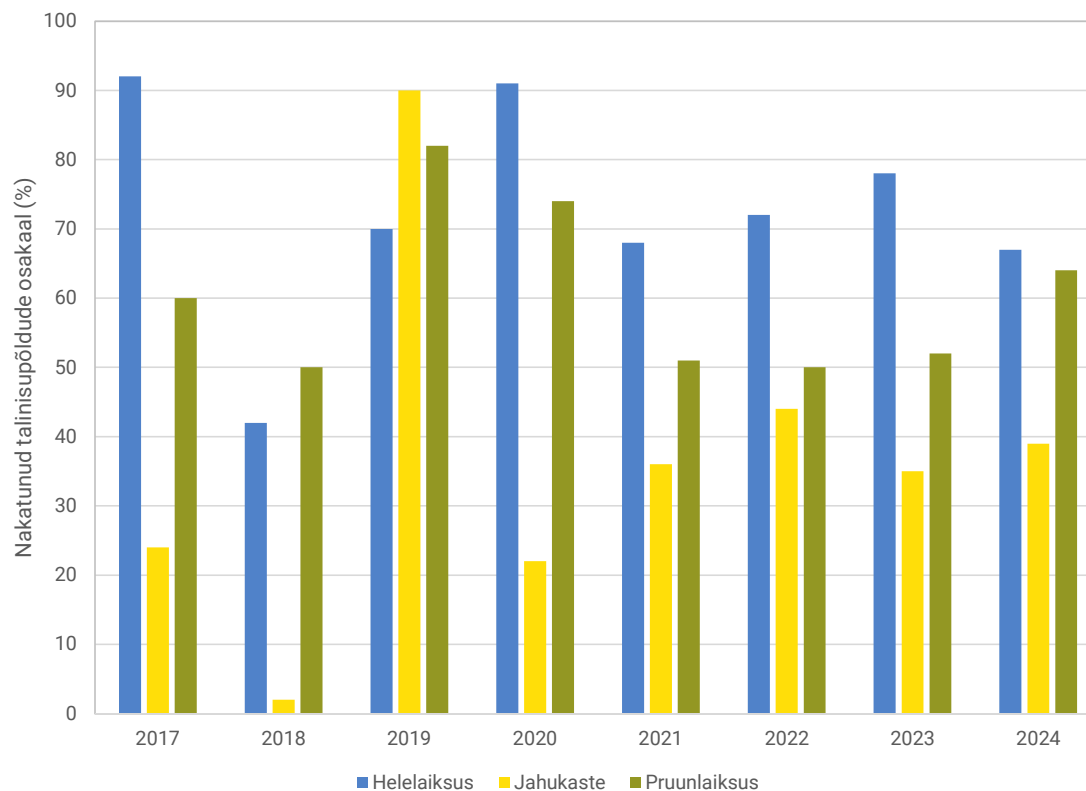
*Pyrenophora
teres f. teres*

*Kokku on taimekaitseosakonnal 2000 isolaadist
koosnev patogeenide kolleksioon*

Centre of Estonian
Rural Research
and Knowledge

- helelaiksuse,
- jahukaste ja
- pruunlaiksuse
- levik talinisu põldudel
2017 -2024 a.

Co-funded by
the European Union

Investing
in your future

Uuringuid finantseeris põllumajanduslike teadmiste ja innovatsiooni süsteem (AKIS)

METK

Centre of Estonian
Rural Research
and Knowledge

2021

Ramularia collo-cygni

2025

Põllud kust koguti *Zymoseptoria tritici* proovid viieaastase perioodi jooksul
(2020–2024 a.)

Tekivad kerajad pükniidid, mis muutuvad küpsemisel üha tumedamaks.

Z. tritici fungitsiidi tundlikkuse ja selle põhjuste analüüsimine.

Septoria tritici blotch

Single pycnidium
Zymoseptoria tritici isolates

In vitro fungicide sensitivity analysis

Relevant amino acid substitutions in fungicide target molecules

CYP51

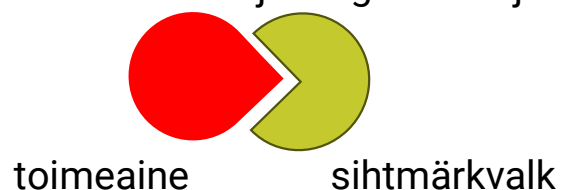
CYT B

SDH-B

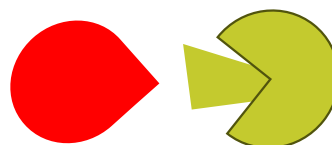
SDH-C

Fungitsiiditundlikkus ja mutatsioonid

- Fungitsiidi koostisesse kuuluvatel toimeainetel on taimehaigusi põhjustavates seentes kindel sihtmärk, milleks on seene elutegevuseks vajalik valk (sihtmärkvalk),
- Kui rakus moodustub kompleks toimeaine+sihtmärkvalk, siis ei suuda see valk täita oma ülesannet ja haigustekitaja sureb.

- Fungitsiidide intensiivne kasutamine tekitas olukorra, kus põllul hakkasid eelistatult paljunema need haigustekitajad, millede märklaudvalgus olid tekkinud mutatsioonid, mille tulemusena toimeaine ei ole võimeline märklaudvalku blokeerima.

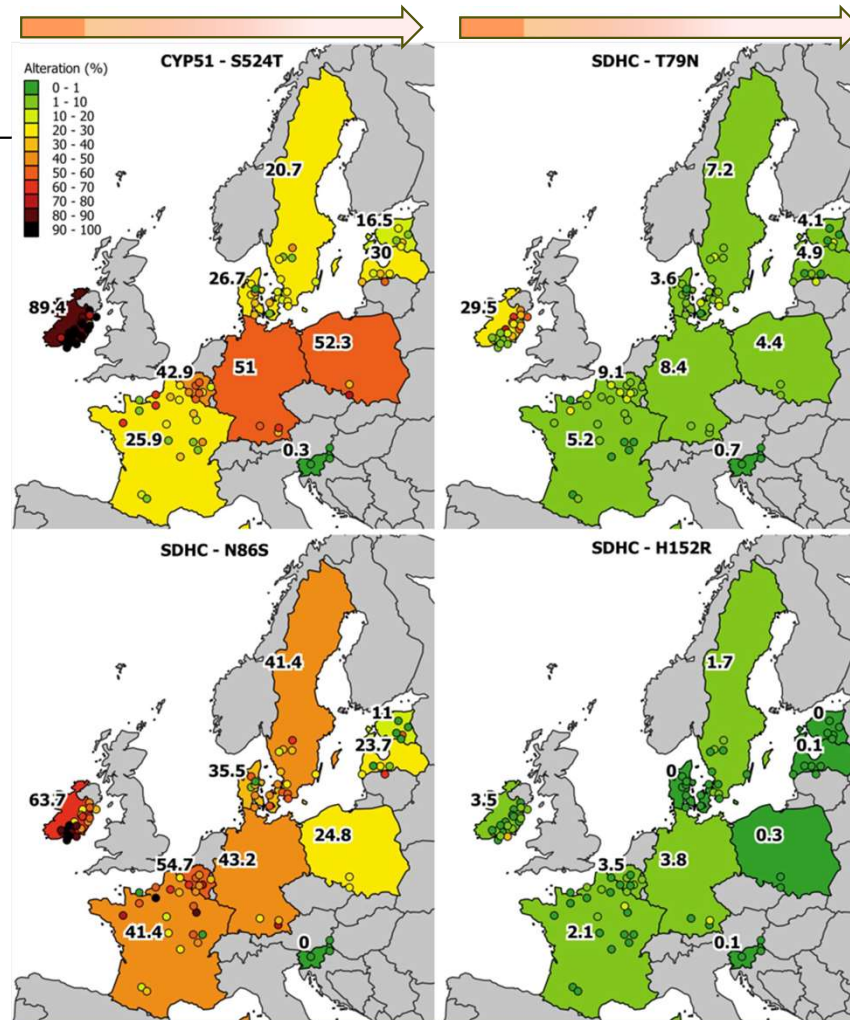

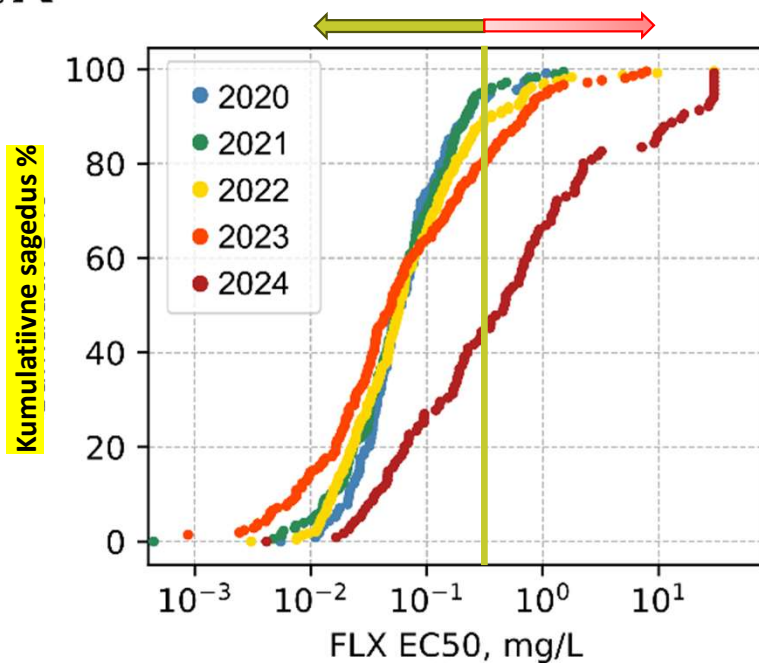
Mutatsioonide:

1. S524T (asoolide märklaudvalgus CYP51);

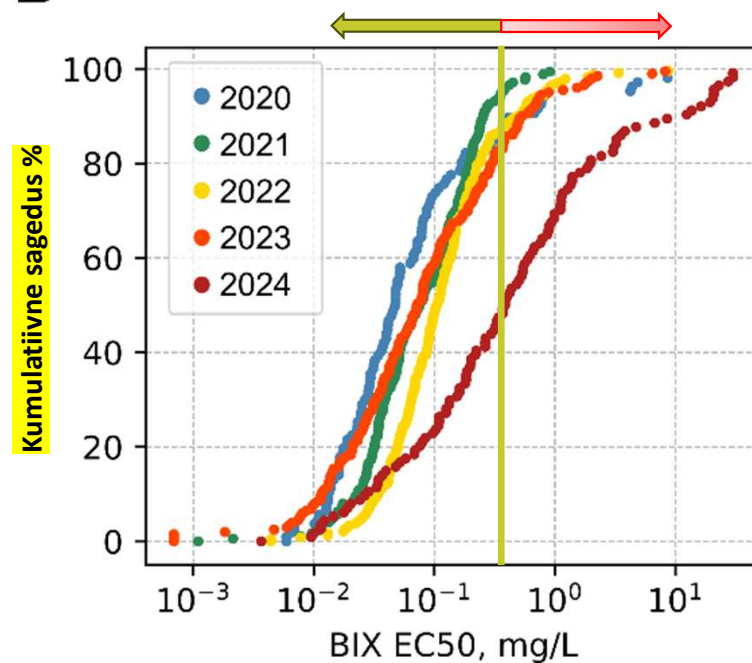
2. SDHC – T79N, SDHC – N86S ja
SDHC- H152R (SDHI rühma
märklaudvalgus SdhC,
Euroopa *Z. tritici* populatsioonis
2022 a.

(Hellin et al 2025)

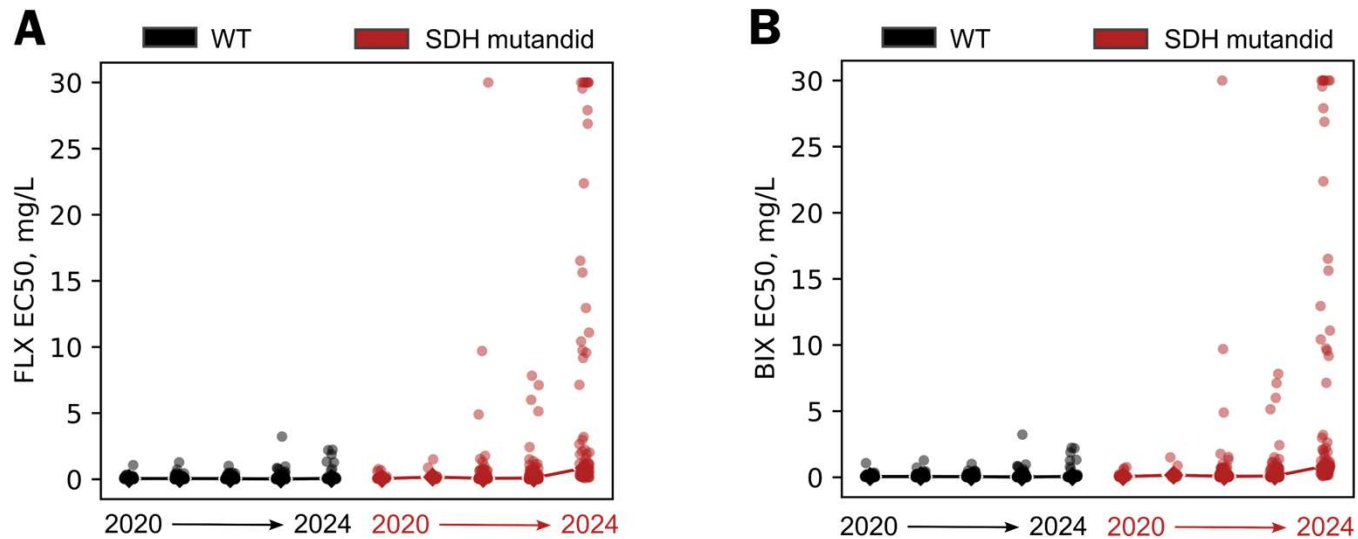

B

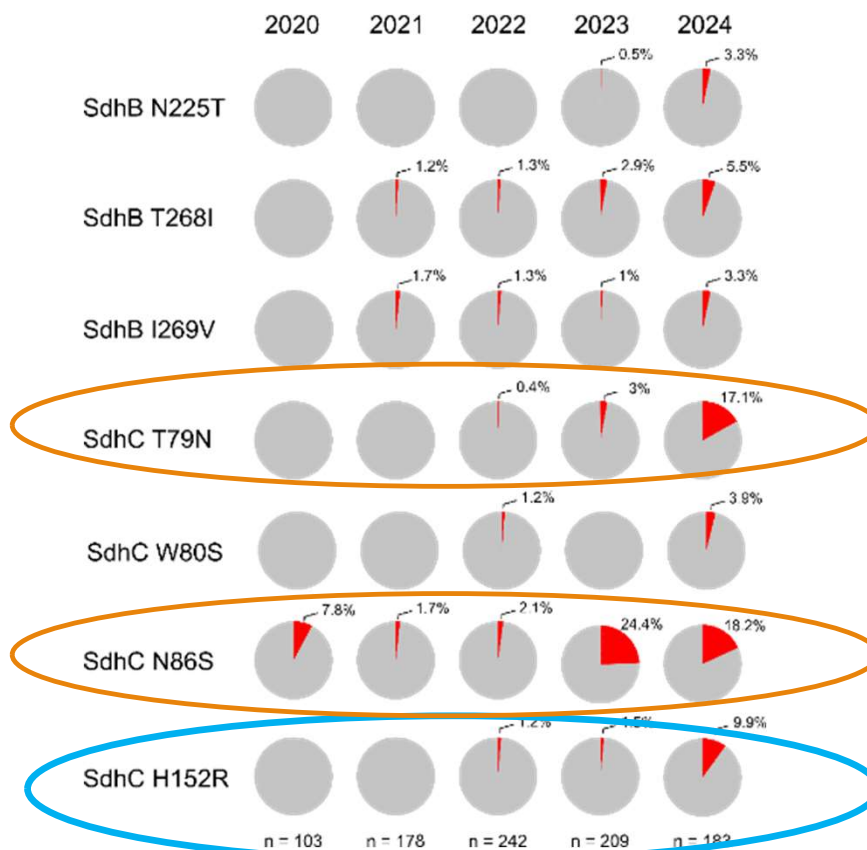

Fluksapüroksaadi ja bikasfeeni efektiivsus helelaiksuse tekitaja suhtes ajavahemikul 2020 – 2024. (A) fluksapüroksaad (FLX); (B) bikasfeen (BIX). Isolaadid on reastatud vastavalt EC₅₀ väärtustele. Roheline joon - EC₅₀ = 0,5 mg/l.

Mutatsioonide mõju fluksapüroksaadi (FLX) ja biksafeeni tundlikkusele (EC50 tasemele) helelaiksuse tekitaja populatsioonis 2020 – 2024 a.

- Wt (wild-type) – mutatsioonid märklaudvalgus puuduvad,
- SDH mutandid – märklaudvalgus mutatsioone kandvad isolaadid.

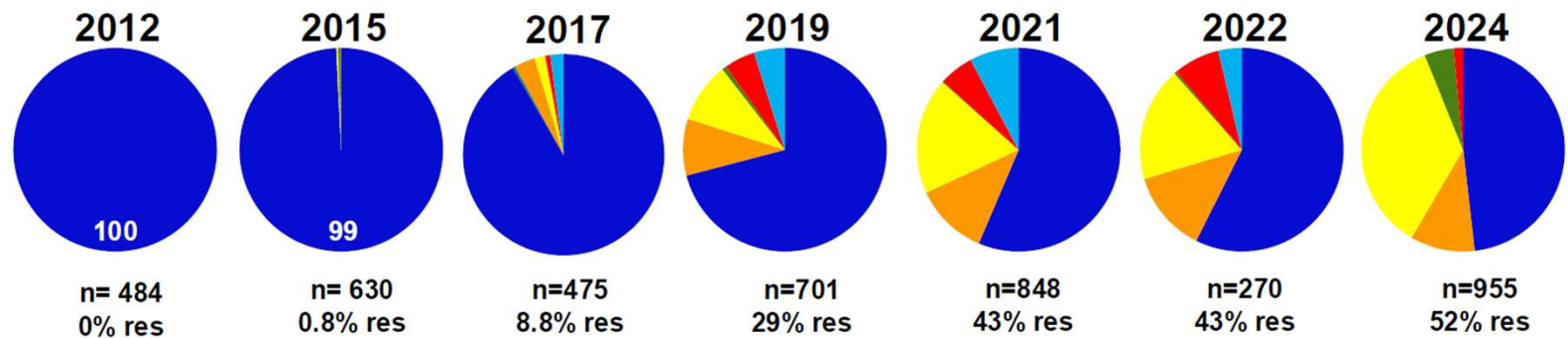

Oluliste mutatsioonide sagedus (%)

SDH-B (B-N225T, B-T268I, B-I269V) ja **SDH-C** (C-T79N, C-W80C, C-N86S and C-H152R) valgus helelaiksuse tekitaja populatsioonis ajavahemikul 2020 to 2024.

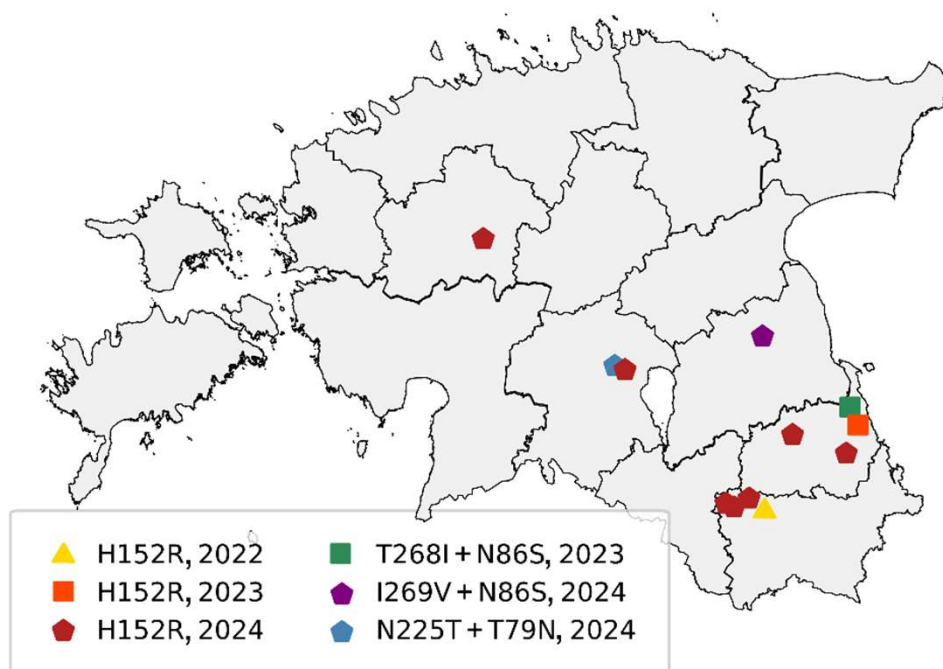
Zymoseptoria tritici: SDHI-monitoring European populations Frequency of SDH mutations

Wild type	not identified B-T268I	C-T79N C-N86S	C-H152R, S83G, H272L
sensitive	weak		strong resistance

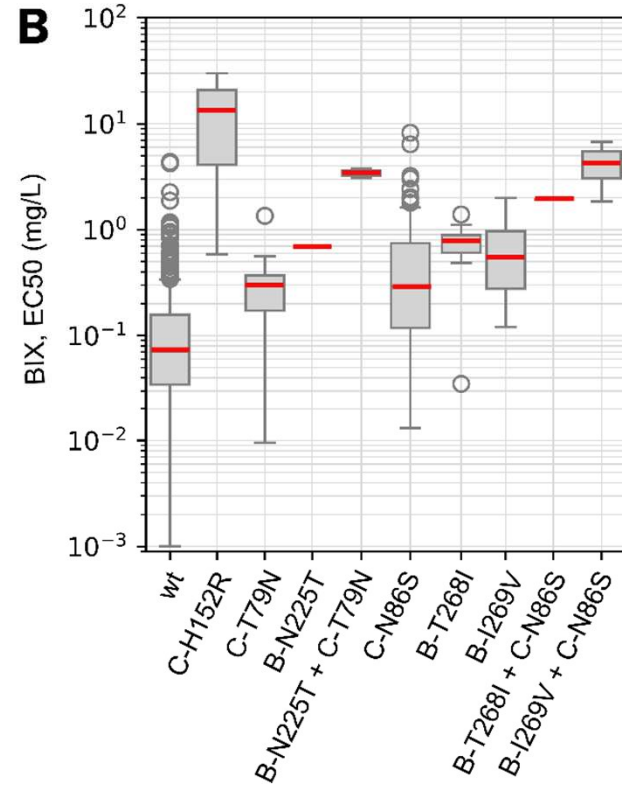
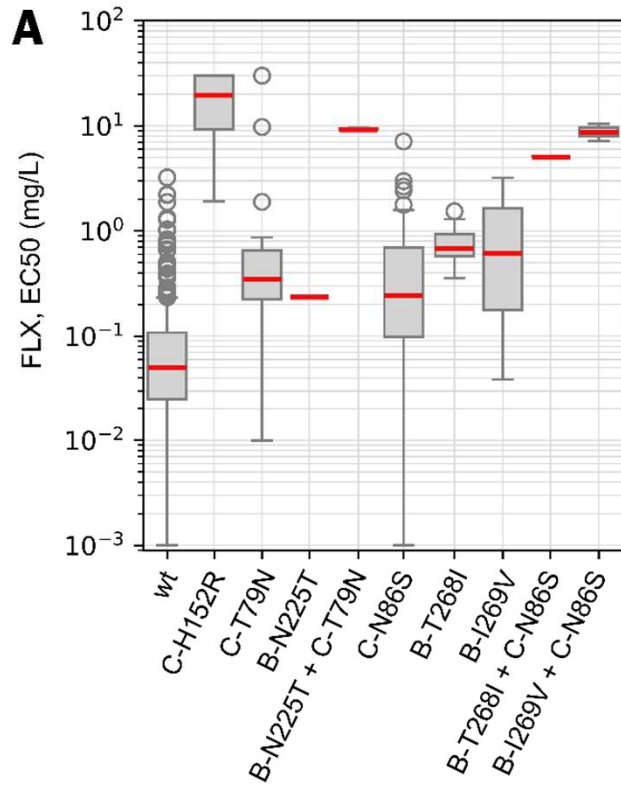

100% sensitive

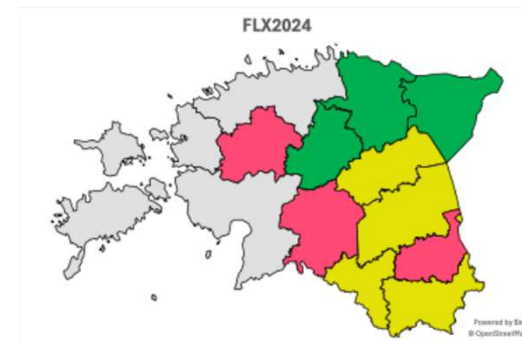
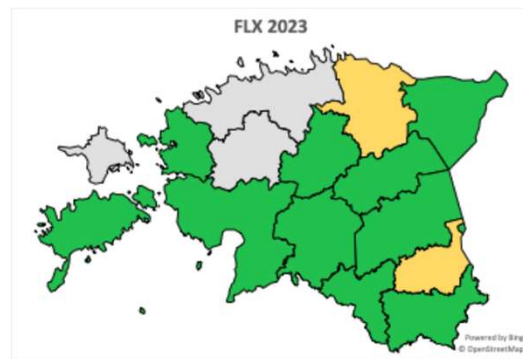
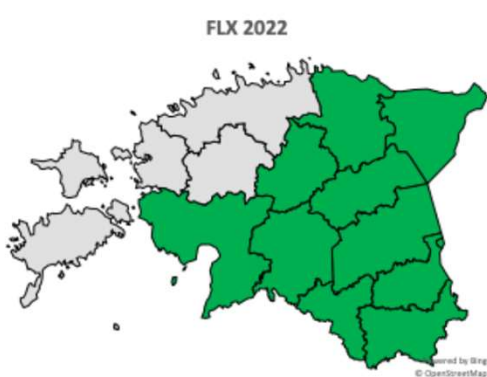
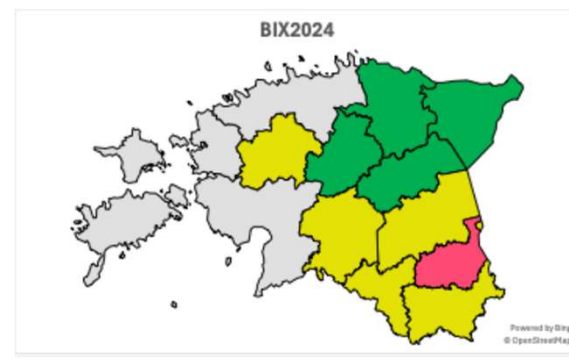
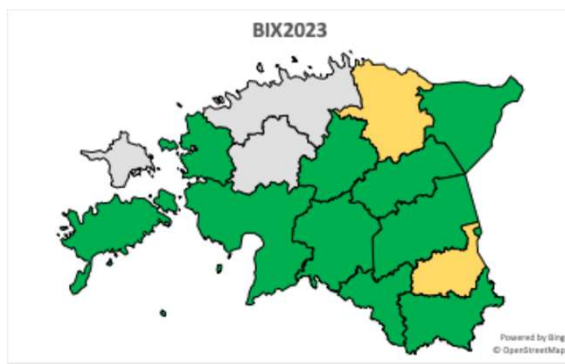
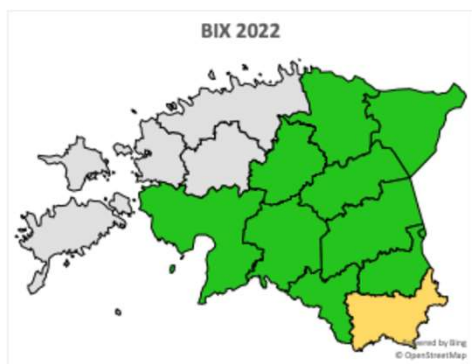
sensitive 48:52 resistant

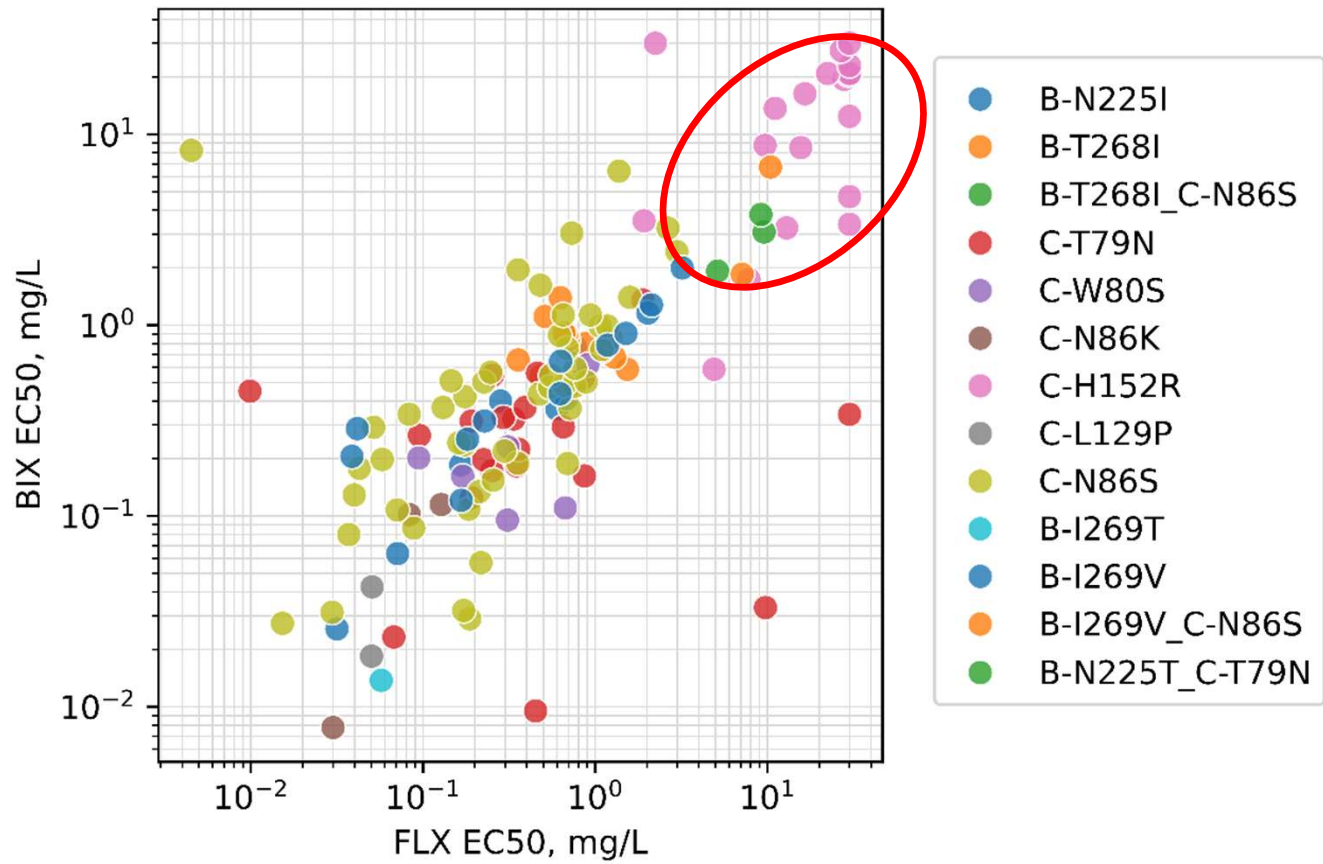
Mutatsiooni **C-H152R** ja kaksikmutatsioone **B-N225T+C-T79N**, **B-T268I+C-N86S** ja **B-I269V+C-N86S** kandvate isolaatide levik 2022 to 2024 a.

SDH-B (B-N225T, B-T268I, B-I269V) ja **SDH-C** (C-T79N, C-N86S and C-H152R) mutatsioonide mõju *Z. tritici* fuksapüroksaadi (FLX) ja (B) biksafeeni (BIX) ja tundlikkusele

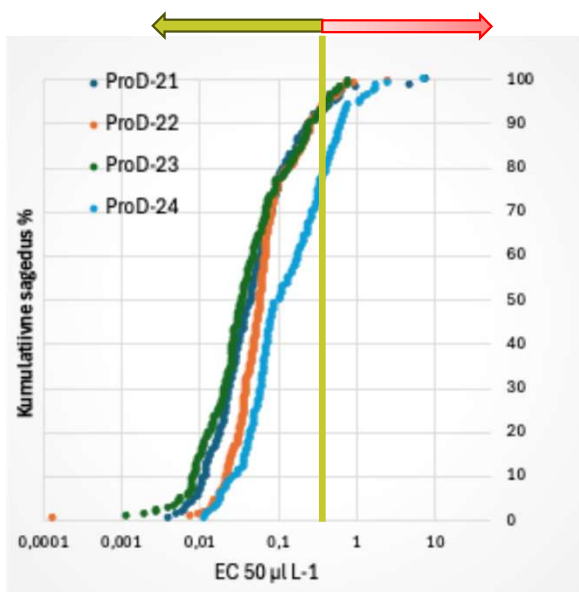

SDHI rühma toimeainete efektiivsus helelaiksuse tekitaja *Z. tritici* suhtes ajavahemikul 2022.-2024. a. Toimeaine efektiivsus on tähistatud kolme värviga, roheline – tundlikkus $EC_{50} < 0,5$ mg/l; kollane - tundlikkus $EC_{50} = 0,5 - 5,0$ mg/l, tundlikkus - $EC_{50} > 5,0$ mg/l.

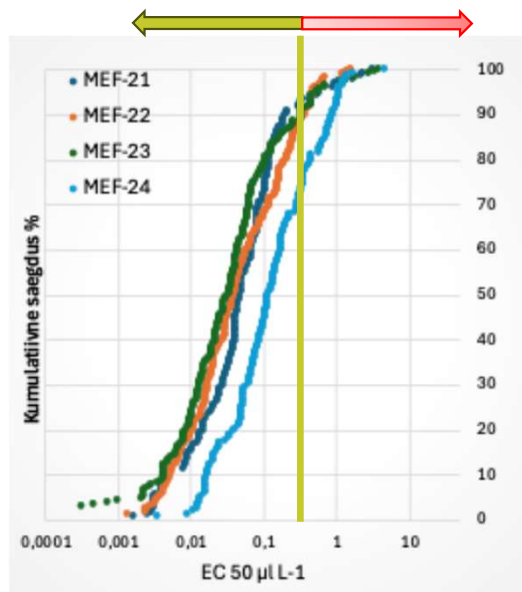

Ristresistentsus kahe SDHI rühma toimeaine, fluksapüroksaadi ja biksafeeni vahel

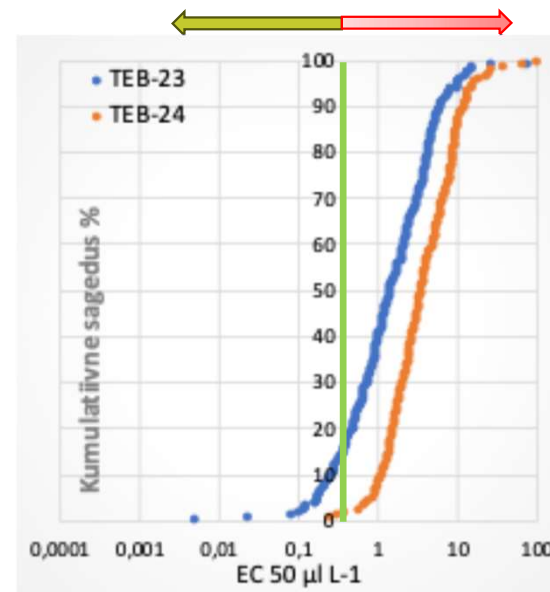
A

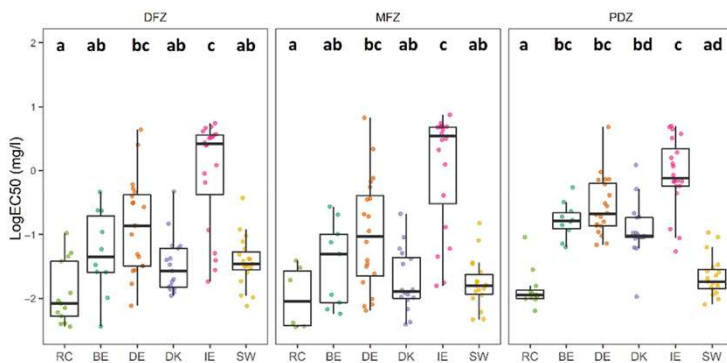
B

C

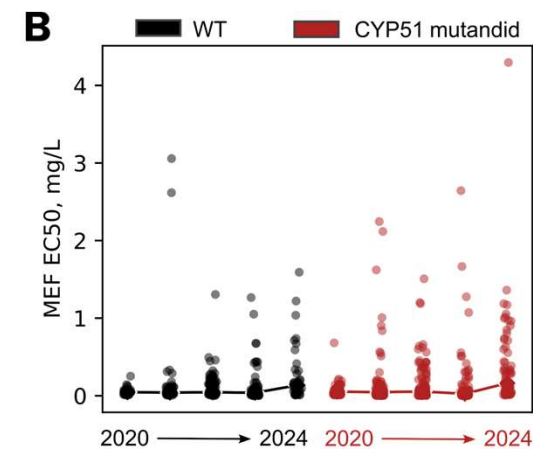
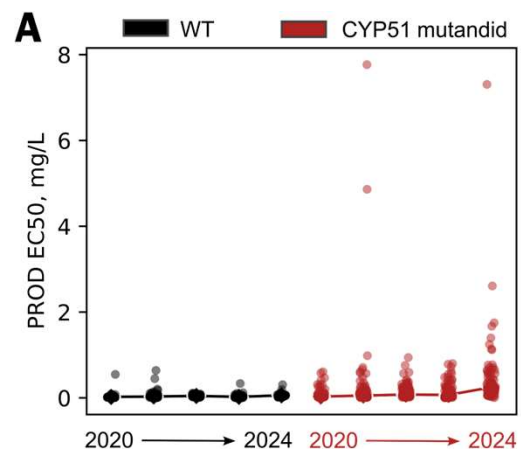

Protiokonasooli ja mefentriflukonasooli efektiivsus helelaiksuse tekitaja suhtes ajavahemikul 2021 – 2024. (A) protikonasool; (B) Mefentriflukonasool; Tebukonasool (C). Isolaadid on reastatud vastavalt EC₅₀ väärtustele.

Sensitivity of *Zymoseptoria tritici* isolates collected in 2019 to difenconazole (DFZ), mefentrifluconazole (MFZ), prothioconazole-desthio (PDZ).

Kildea et al 2023

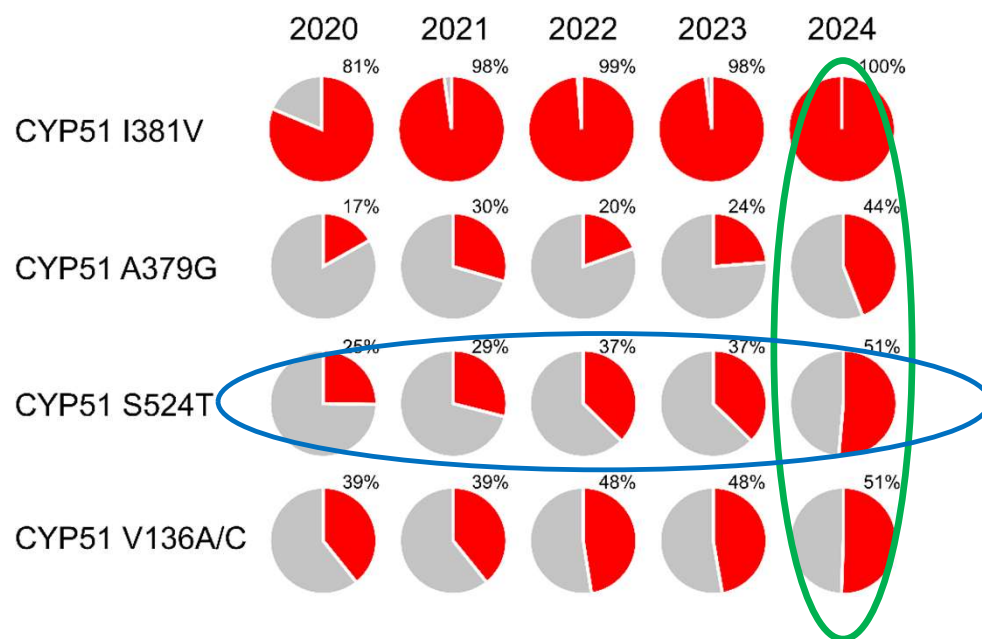

Mutatsioonide mõju protiokonasooli (PROD) ja mefentriflukonasooli tundlikkusele (EC50 tasemele) helelaiksusetekitaja populatsioonis 2020 – 2024 a.

- Wt (wild-type) – mutatsioonid märklaudvalgus puuduvad,
- CYP51 mutants – märklaudvalgus (CYP51) mutatsioone kandvad isolaadid.

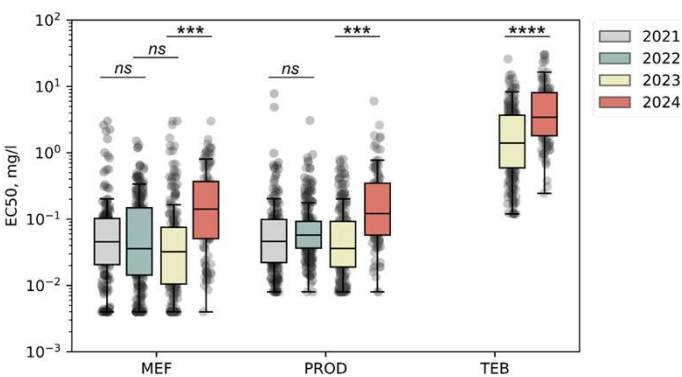
2014 – Protiokonasool

2022 - Mefentriflukonasool

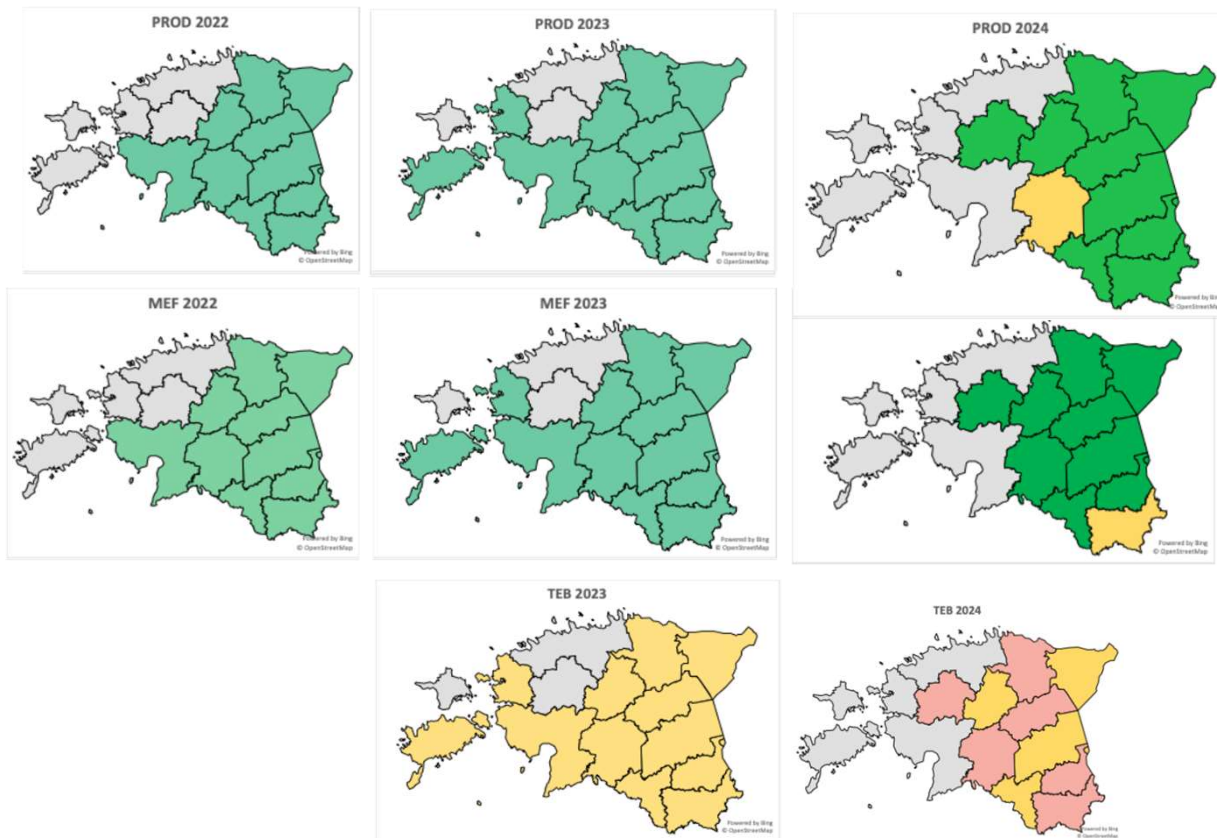

Oluliste mutatsioonide sagedus (%) asooli toimeainete märklaudvalgus
CYP51

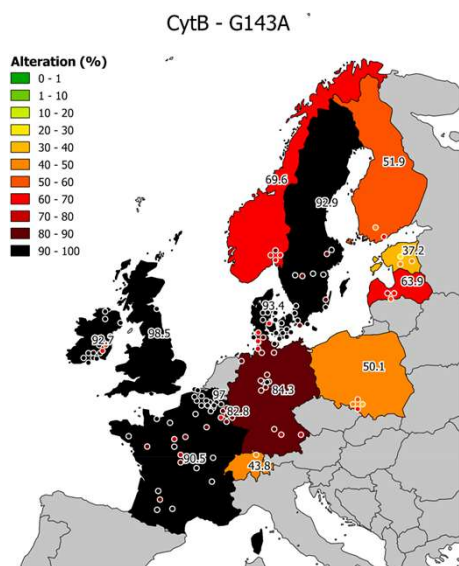
Eesti *Zymoseptoria tritici* populatsioonis aastatel 2020 - 2024.

Z. tritici tundlikkus asooli rühma toimeainete suhtes.

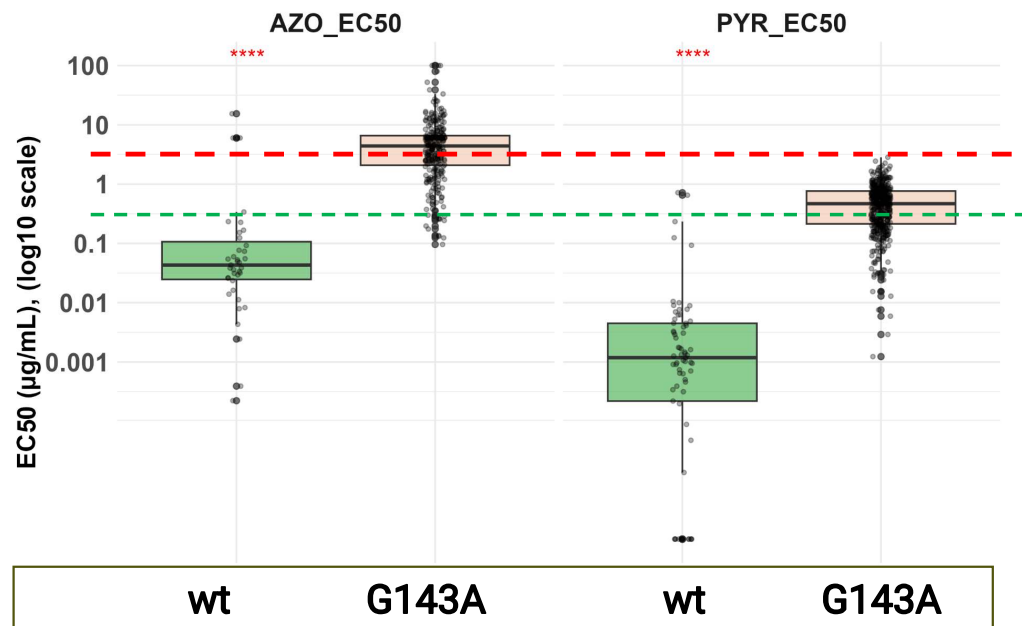
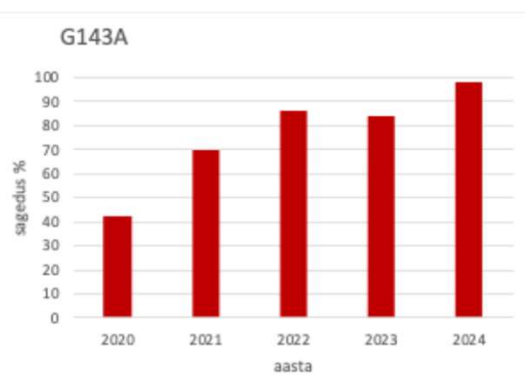

Asooli (DMI) rühma toimeainete efektiivsus helelaiksuse tekitaja *Z. tritici* suhtes ajavahemikul 2022.-2024. a. Toimeaine efektiivsus on tähistatud kolme värviga, roheline – tundlikkus $EC_{50} < 0,5$ mg/l; kollane - tundlikkus $EC_{50} = 0,5 - 5,0$ mg/l, tundlikkus - $EC_{50} > 5,0$ mg/l.

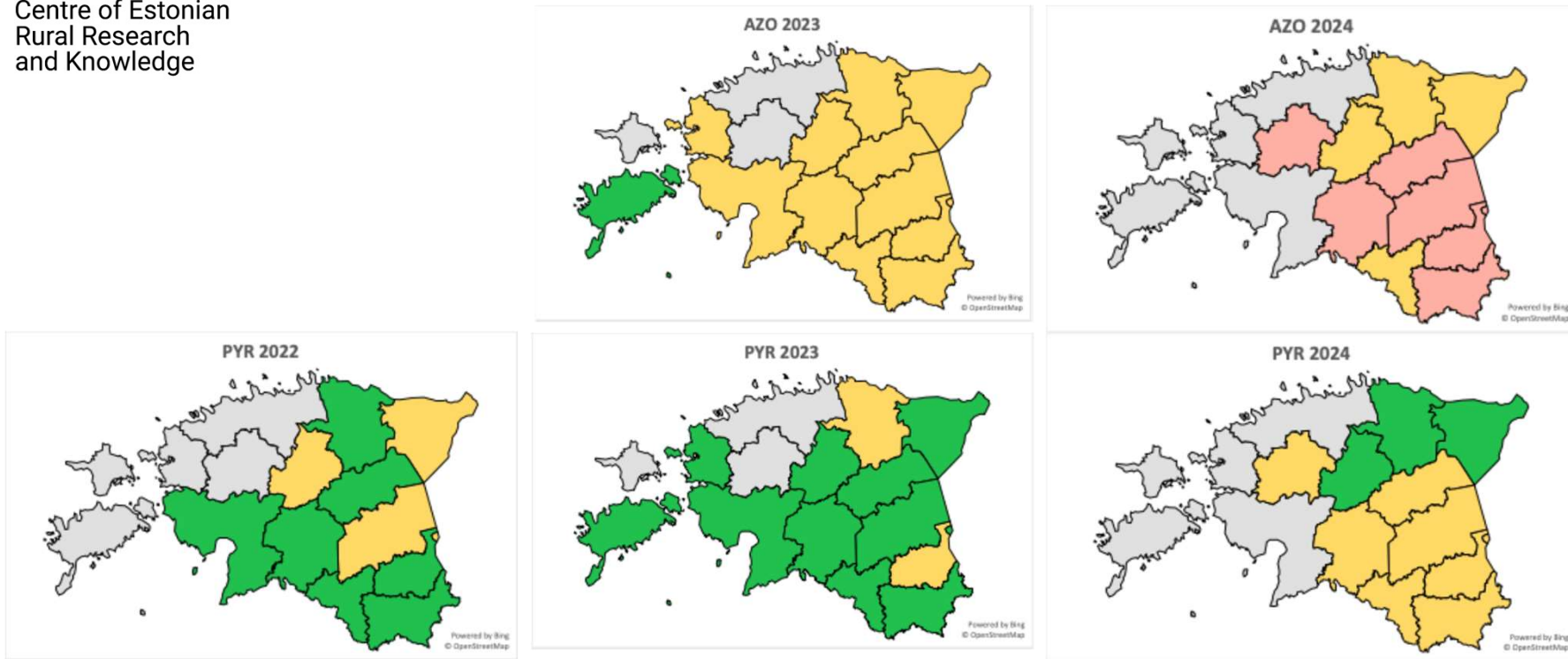

Mutatsiooni G143A levik
Z. tritici populatsioonides
2019 a.

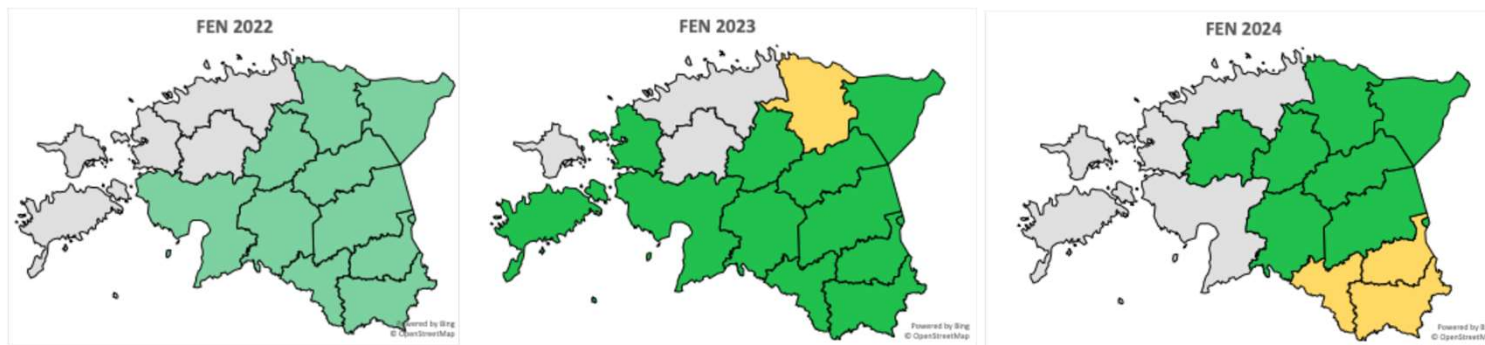
Kildea *et al* 2022

Tundlikkust strobiluriinide (asoksüstrobiin ja püraklostrobiin) suhtes mõjutab mutatsioon G143A märklaudvalgus CytB

Asoksüstrobiini ja püraklostrobiini efektiivsus helelaiksuse tekitaja *Z. tritici* suhtes ajavahemikul 2022.-2024. a. Toimeaine efektiivsus on tähistatud kolme värviga, roheline – tundlikkus $EC_{50} < 0,5$ mg/l; kollane - tundlikkus $EC_{50} = 0,5 - 5,0$ mg/l; punane – tundlikkus $EC_{50} > 5,0$ mg/l)

Fenpikoksamiidi efektiivsus helelaiksuse tekitaja *Z. tritici* suhtes ajavahemikul 2022-2024 a. Toimeaine efektiivsus on tähistatud kahe värviga, roheline – tundlikkus $EC_{50} < 0,5$ mg/l; kollane - tundlikkus $EC_{50} = 0,5 - 5,0$ mg/l

Centre of Estonian
Rural Research
and Knowledge

Kokkuvõte:

1. SDHI rühma märklaudvalkudes on suurenenud mutatsioonide C-H152R, C-N86S ja C-T79N sagedus. Kõigi kolme mutatsiooni jätkuv levik võib tulevikus põhjustada probleeme *Z. tritici* tõrjes.
2. Nimetatud kolm mutatsiooni on levinud kogu Euroopas. Nende jätkuv levik Eesti *Z. tritici* populatsioonis võib tulevikus vähendada SDHI rühma toimeainete efektiivsust.
3. Biksafeen ja fluksapüroksaad toimivad, kuid nende veel kuid nende vahel esineb tugev ristresistentsus.
4. Mutatsiooni S524T sagedus märklaudvalgus CYP51 tõuseb. Selle jätkuv tõus mõjutab asooli rühma toimeainete efektiivsust.
5. Protiookasool ja mefentrifukonasool toimivad efektiivselt kui *Z. tritici* tundlikkus tebukonasooli suhtes on oluliselt vähenenud.
6. Tingituna kõrge mutatsiooni G143A levikust, on *Z. tritici* tõrjes oluliselt vähenenud asiksüstrobiini ja püraklostrobiini efektiivsus. Fenpikoksamiid toimib hästi.

METK

Centre of Estonian
Rural Research
and Knowledge

Täna kuulamast!

Estonian
Research Council

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF REGIONAL AFFAIRS
AND AGRICULTURE

METK

Andres Mäe, Regina Pütsepp, Lee Põllumaa, Liis Andresen, Kersti Lilleväli, Silvia Pihu

Tiiu Annuk and Meelis Värnik põllumeeste ühistust KEVILI

Ülari Vent at Valaste Agro, Seemnekeskus at METK, Margus Klais at Rämси Agro

Projektid:

PA1-RUP-RESPEST “Teraviljadel ja rapsil levivate taimekahjustajate pestitsiidiresistentsus ja bioloogiliste taimekaitsevahendite uuring” (01.01.2022–31.12.2024) rahastas Regionaal ja Põllumajandusministeerium.

Grant no. PSG827 „ Fungitsiidiresistentse Zymoseptoria tritici populatsiooni areng ja kohastumus Eestis” rahastab SA Eesti Teadusagentuur personaalse uurimistoetuse stardigrandina (PSG827).

